

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών
Τμήμα Επικοινωνίας και Ψηφιακών Μέσων

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ & ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΣΤΟΝ ΙΣΤΟ II

Δρ Χριστιάνα Κολιούσκα
Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος ΑΠΘ

Χειμερινό εξάμηνο 2024-2025

Κεφάλαιο

Άδειες Creative Commons

Οι άδειες Creative Commons αποτελούν ένα σύνολο τυποποιημένων αδειών πνευματικών δικαιωμάτων, οι οποίες επιτρέπουν στους δημιουργούς να διανέμουν το έργο τους ελεύθερα στο κοινό. Οι εν λόγω άδειες ποικίλλουν και ο εκάστοτε δημιουργός έχει τη δυνατότητα να επιλέξει εκείνη που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες του. Ενδεχομένως το σύστημα λειτουργίας των αδειών αυτών να φαντάζει δαιδαλώδες, ως εκ τούτου, θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε ορισμένα στοιχεία και παραδείγματα, που αφορούν στη χρήση τους.

Κεντρικοί άξονες λειτουργίας των αδειών Creative Commons:

Με την **επιλογή**, που θα πραγματοποιήσει ο εκάστοτε **δημιουργός**, ανάμεσα στους διάφορους **τύπους αδειών** του προσφέρονται οι εξής **δυνατότητες** :

- Η διατήρηση ορισμένων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως για παράδειγμα, το δικαίωμα σεβασμού στο έργο του.
- Η παραχώρηση ορισμένων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας με σκοπό την ελεύθερη διάδοσή του, όπως για παράδειγμα το δικαίωμα αναπαραγωγής του έργου από το κοινό .

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, **οι όροι χρήσης του κάθε έργου είναι συνυφασμένοι με τον τύπο της άδειας** που επιλέγει ο δημιουργός. Εύλογα, η εν λόγω επιλογή διαφοροποιεί τις δυνατότητες χρήσης του έργου, οι οποίες παρέχονται στους πιθανούς χρήστες. Παρακάτω παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα:

- Η επιλογή της άδειας που δεν επιτρέπει την δημιουργία παράγωγου έργου υποχρεώνει τον εκάστοτε χρήστη να ζητήσει τη ρητή άδεια του δημιουργού για να προβεί στη συγκεκριμένη ενέργεια.
- Η επιλογή της άδειας που επιτρέπει τη δημιουργία παράγωγου έργου, υποχρεώνει τον κάθε χρήστη να αναφέρει το δημιουργό, εκτός αν λάβει ρητό αίτημα μη αναφοράς.
- Σε περίπτωση που η επιλεγμένη άδεια επιτρέπει τη δημιουργία αντιγράφων, ο χρήστης οφείλει να σέβεται το δικαίωμα της πατρότητας του δημιουργού στο έργο του, το οποίο παραμένει απαράγραπτο.

 **creative
commons**

Ανάλογα τον τύπο της, λοιπόν, η εκάστοτε άδεια επιτρέπει στους πιθανούς χρήστες να προβούν σε ορισμένες ενέργειες (σε πολλές περιπτώσεις η δυνατότητα παρέχεται συνδιαστικά, δηλαδή ο χρήστης έχει δικαίωμα να προβεί τόσο στην Α όσο και στη Γ ενέργεια) και τους αποτρέπει να προβούν σε άλλες. Ειδικότερα ορισμένες άδειες επιτρέπουν:

- Την αντιγραφή του έργου
- Την αναδιανομή του έργου
- Τη δημόσια προβολή και εκτέλεση/αναπαραγωγή του έργου
- Την ψηφιακή αναπαραγωγή του έργου (π.χ. μέσω του Διαδικτύου)
- Την μετατροπή του έργου σε άλλη μορφή ως πιστό αντίγραφο (π.χ ψηφιακά αντίγραφα)
- Την τροποποίηση του έργου

Από την άλλη, η χρήση του κάθε έργου που διανέμεται υπό τις άδειες Creative Commons συνεπάγεται ορισμένες υποχρεώσεις για το κοινό:

- Ο εκάστοτε χρήστης οφείλει να μελετήσει προσεκτικά τους όρους της άδειας, υπό την οποία διανέμεται το έργο.
- Ο οποιοσδήποτε πιθανός χρήστης δεν δύναται να τροποποιήσει τους όρους χρήσης της άδειας.
- Ο εκάστοτε χρήστης απαγορεύεται να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία για να περιορίσει άλλες νόμιμες χρήσεις του έργου.

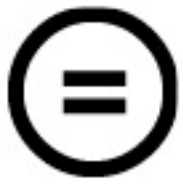
Αναφορά Δημιουργού – Ο συγκεκριμένος όρος διευκρινίζει στο κοινό ότι μπορεί να προβαίνει σε κάθε επιτρεπόμενη ενέργεια (π.χ. αναπαραγωγή), όπως αυτή ορίζεται στην άδεια, υπό την προϋπόθεση ότι θα πραγματοποιήσει ρητή αναφορά στο δημιουργό του πρωτοτύπου.

*Παράδειγμα: Η Άννα δημοσιεύει μια φωτογραφία ενός τοπίου με άδεια CC με **Αναφορά Δημιουργού**, επειδή θέλει ο κόσμος να χρησιμοποιήσει τις φωτογραφίες της, εφόσον την αναφέρει ως δημιουργό της φωτογραφίας. Ο Γιώργος βρίσκει την φωτογραφία αυτή στο διαδίκτυο και θέλει να την χρησιμοποιήσει στην πρώτη σελίδα του δικτυακού τόπου του. Μπορεί να το κάνει ελεύθερα αρκεί να αναφέρει σαφώς την Άννα ως δημιουργό.*

Μη Εμπορική Χρήση – Η εφαρμογή του συγκεκριμένου όρου επιτρέπει στους χρήστες να αναδιανέμουν, να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του έργου μόνο για μη εμπορικούς σκοπούς.

Παράδειγμα: Ο Χρήστος δημοσιεύει μια φωτογραφία στην προσωπική του ιστοσελίδα με άδεια CC Μη Εμπορικής Χρήσης. Η Αθηνά μπορεί να εκτυπώσει φωτογραφία του Χρήστου, αλλά δεν επιτρέπεται να πουλήσει τη φωτογραφία χωρίς την άδεια του.

Όχι Παράγωγα Έργα – Ο εν λόγω όρος επιτρέπει στον εκάστοτε χρήστη να αναδιανέμει, να αντιγράφει και να παρουσιάζει το έργο αλλά απαγορεύει τη δημιουργία νέων έργων με βάση το πρωτότυπο.

*Παράδειγμα: Ο Σπύρος διανέμει το τραγούδι του με άδεια CC **Όχι Παράγωγα Έργα**. Η Αγγελική που θέλει να μιξάρει το κομμάτι με ένα δικό της και να δημιουργήσει ένα νέο τραγούδι, δεν μπορεί να το κάνει χωρίς την άδεια του Σπύρου.*

Παρόμοια Διανομή – Ο εν λόγω όρος επιτρέπει στους χρήστες να προβαίνουν σε κάθε επιτρεπόμενη ενέργεια, υπό την προϋπόθεση η οποιαδήποτε αναδιανομή να πραγματοποιείται με τους ίδιους ακριβώς όρους που διατίθεται και το πρωτότυπο έργο.

*Παράδειγμα: Η φωτογραφία του Βαγγέλη είναι διαθέσιμη σύμφωνα με την άδεια **Μη Εμπορική Χρήση – Παρόμοια Διανομή**. Η Κατερίνα, που είναι ερασιτέχνης καλλιτέχνης κολάζ, παίρνει την φωτογραφία του Βαγγέλη και την βάζει σε ένα κολάζ της. Η άδεια **CC Μη Εμπορική Χρήση – Παρόμοια Διανομή** **υπαγορεύει** στην Κατερίνα να κάνει διαθέσιμο το κολάζ της υπό την ίδια ακριβώς άδεια. Συνεπώς, το έργο της θα είναι διαθέσιμο στο κοινό με τους ίδιους όρους που διαθέτει την εν λόγω φωτογραφία ο Βαγγέλης*

Οι διάφοροι τύποι αδειών Creative Commons

Αναφορά Δημιουργού 4.0 (CC-BY)

Η συγκεκριμένη άδεια επιτρέπει στους πιθανούς χρήστες να αναδιανέμουν, να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του έργου, ακόμη και με εμπορική χρήση, με την προϋπόθεση αναφέρουν ρητά το δημιουργό του πρωτοτύπου. Η χρήση της άδειας αυτής συνιστάται για τη μεγιστοποίηση της διάχυσης και της χρήσης του αδειοδοτούμενου υλικού.

Αναφορά Δημιουργού – Παρόμοια Διανομή 4.0 (CC-BY-SA)

Η εν λόγω άδεια επιτρέπει στο κοινό να κάνει διασκευές, να τροποποιεί και να δημιουργεί παράγωγα του έργου, υπό την προϋπόθεση να γίνεται αναφορά στο δημιουργό και η αναδιάρθρωση να πραγματοποιείται υπό τους ίδιους ακριβώς όρους. Όλα τα νέα έργα που θα βασίζονται στο πρωτότυπο θα διανέμονται υπό τους όρους της αρχικής άδειας, επομένως, στα παράγωγα έργα θα επιτρέπεται, για παράδειγμα, η εμπορική χρήση. Ένα καλό παράδειγμα χρήσης της συγκεκριμένης άδειας είναι η Wikipedia και κατά συνέπεια, συνιστάται για όλα τα παρόμοια έργα.

Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική Χρήση 4.0 (CC-BY-NC)

Αυτή η άδεια επιτρέπει στους άλλους να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του δικού σας έργα, αλλά χωρίς εμπορική χρήση. Αν και τα νέα τους έργα πρέπει να σας αναγνωρίζουν και να παραμένουν μη-εμπορικά, δεν οφείλουν να τα αδειοδοτούν με τους ίδιους όρους.

Αναφορά Δημιουργού – Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 (CC-BY-ND)

Η συγκεκριμένη άδεια απαγορεύει τη δημιουργία νέων έργων με βάση το πρωτότυπο, αλλά επιτρέπει την αναδιανομή του αρχικού έργου, ακόμη και για εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση να γίνεται αναφορά στο δημιουργό.

Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική Χρήση – Παρόμοια Διανομή 4.0 (CC-BY-NC-SA)

Η εν λόγω άδεια επιτρέπει στους χρήστες να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του έργου, χωρίς να τα διαθέτουν για εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση γίνεται αναφορά στο δημιουργό και να αναδιαθέτουν το έργο με τους ίδιους ακριβώς όρους.

Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 (CC BY-NC-ND)

Η συγκεκριμένη άδεια είναι η πιο περιοριστική, ως προς τα δικαιώματα του χρήστη, σε σχέση με τις υπόλοιπες κύριες άδειες. Επιτρέποντας στο κοινό να έχει πρόσβαση στο έργο και να το διανέμει εφόσον γίνει αναφορά στο δημιουργό, ωστόσο, απαγορεύει οποιαδήποτε τροποποίηση ή αναδιανομή για εμπορικούς σκοπούς.

Άδεια κοινού κτήματος (CC0)

Η συγκεκριμένη άδεια παρέχει στο κοινό μεγάλο περιθώριο ελευθερίας ως προς τη χρήση του έργου. Το έργο διατίθεται από το δημιουργό με σκοπό να αποτελέσει κοινό κτήμα της ανθρωπότητας. Επί της ουσίας, το μόνο δικαίωμα που διατηρεί ο δημιουργός είναι εκείνο της πατρότητας του έργου, που παραμένει απαράγραπτο.

Σύντομος Οδηγός για τις Άδειες Creative Commons

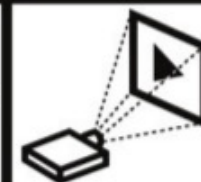

Οι άδειες Creative Commons λειτουργούν με το νομικό όρο “Υπό την επιφύλαξη κάποιων δικαιωμάτων” (Some rights reserved) αντί του “Υπό την επιφύλαξη όλων των δικαιωμάτων” (All rights reserved). Οι CC προσφέρουν ένα σύνολο ποικίλων αδειών χρήσης - με ελευθερίες και περιορισμούς. Αυτό επιτρέπει στο δημιουργό να ορίσει τους κανόνες με τους οποίους επιθυμεί να μοιραστεί τις δημιουργίες του με τους άλλους. Ταυτόχρονα, οι χρήστες κερδίζουν περισσότερα δικαιώματα σχετικά με τη χρήση των έργων του.

 BY					
Το έργο διατίθεται ελεύθερα για:	αντιγραφή	επεξεργασία & διασκευή	αναδιανομή & κοινή χρήση	προβολή & αναμετάδοση	αναφορά στο πρωτότυπο έργο & στο δημιουργό

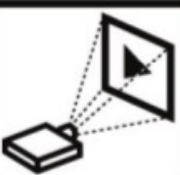

Αναφορά Δημιουργού 4.0 - Αυτή η άδεια επιτρέπει στους άλλους να αναδιανέμουν, να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του δικού σας έργα, ακόμη και με εμπορική χρήση, με την προϋπόθεση να κάνουν αναφορά σε εσάς ως τον δημιουργό του πρωτότυπου. Είναι μια από τις πιο εξυπηρετικές άδειες που προσφέρονται. Συνιστάται για τη μεγιστοποίηση της διάχυσης και της χρήσης του αδειοδοτούμενου υλικού. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

 BY-SA						
Το έργο διατίθεται ελεύθερα για:	αντιγραφή	επεξεργασία & διασκευή	αναδιανομή & κοινή χρήση	προβολή & αναμετάδοση	διάθεση με την ίδια άδεια	αναφορά στο πρωτότυπο έργο & στο δημιουργό

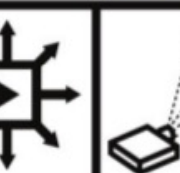

Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή 4.0 - Αυτή η άδεια επιτρέπει στους άλλους να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του δικού σας έργα, με την προϋπόθεση να κάνουν αναφορά σε εσάς ως δημιουργό και να διαθέτουν τα νέα τους δημιουργήματα με τους ίδιους ακριβώς όρους. Αυτή η άδεια συχνά παρομοιάζεται με τις ελεύθερες άδειες και τις άδειες λογισμικού ανοικτού κώδικα «copyleft». Όλα τα νέα έργα που θα βασίζονται στο δικό σας θα έχουν τους όρους της αρχικής άδειας, επομένως στα παράγωγα θα επιτρέπεται η εμπορική χρήση. Αυτή η άδεια χρησιμοποιείται από τη Wikipedia και συνιστάται για τα είδη που επωφελούνται από την ενσωμάτωση περιεχομένου όπως γίνεται στη Wikipedia και σε παρόμοια αδειοδοτημένα έργα. <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

 BY-NC						
Το έργο διατίθεται ελεύθερα για:	αντιγραφή	επεξεργασία & διασκευή	αναδιανομή & κοινή χρήση	προβολή & αναμετάδοση	δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση	αναφορά στο πρωτότυπο έργο & στο δημιουργό

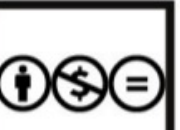
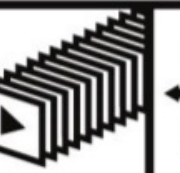
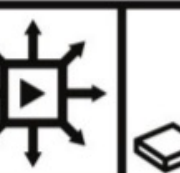
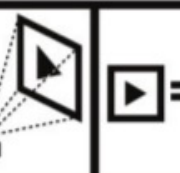

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση 4.0 - Αυτή η άδεια επιτρέπει στους άλλους να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του δικού σας έργα, αλλά χωρίς εμπορική χρήση. Αν και τα νέα τους έργα πρέπει να σας αναγνωρίζουν και να παραμένουν μη-εμπορικά, δεν οφείλουν να τα αδειοδοτούν με τους ίδιους όρους. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

 BY-ND					
Το έργο διατίθεται ελεύθερα για:	αντιγραφή	αναδιανομή & κοινή χρήση	προβολή & αναμετάδοση	δεν επιτρέπεται η τροποποίηση & τα παράγωγα έργα	αναφορά στο πρωτότυπο έργο & στο δημιουργό

Αναφορά Δημιουργού - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 - Αυτή η άδεια επιτρέπει την αναδιανομή, με εμπορική και μη εμπορική χρήση, με την προϋπόθεση να γίνεται αναφορά σε εσάς ως δημιουργό και το έργο σας να παραμείνει αμετάβλητο στο σύνολό του. <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

 BY-NC-SA							
Το έργο διατίθεται ελεύθερα για:	αντιγραφή	επεξεργασία & διασκευή	αναδιανομή & κοινή χρήση	προβολή & αναμετάδοση	δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση	διάθεση με την ίδια άδεια	αναφορά στο πρωτότυπο έργο & στο δημιουργό

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 - Αυτή η άδεια επιτρέπει στους άλλους να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του δικού σας έργα χωρίς εμπορική χρήση, με την προϋπόθεση να κάνουν αναφορά σε εσάς και να διαθέτουν τα νέα τους δημιουργήματα με τους ίδιους ακριβώς όρους. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

 BY-NC-ND						
Το έργο διατίθεται ελεύθερα για:	αντιγραφή	αναδιανομή & κοινή χρήση	προβολή & αναμετάδοση	δεν επιτρέπεται η τροποποίηση & τα παράγωγα έργα	δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση	αναφορά στο πρωτότυπο έργο & στο δημιουργό

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 - Αυτή η άδεια είναι η πιο περιοριστική από τις 6 κύριες άδειες, επιτρέποντας στους άλλους να έχουν πρόσβαση στο έργο σας και να το μοιράζονται με άλλους εφόσον κάνουν αναφορά σε εσάς, ωστόσο δεν μπορούν να το αλλάξουν με κανένα τρόπο ούτε να το χρησιμοποιούν για εμπορική χρήση. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Αυτή είναι μια προσαρμογή της αφίσας [Ανοιχτή αφίσα για τις Άδειες CC](#) από την Creative Commons Πολωνίας και διατίθεται με την [Creative Commons Αναφορά Δημιουργού 3.0 Άδεια Πολωνίας](#). Αυτός ο Σύντομος Οδηγός για τις άδειες Creative Commons δημιουργήθηκε από το National Copyright Unit, COAG Education Council της Αυστραλίας και διατίθεται με τη [Διεθνή Άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού](#).

Βιβλιογραφία

Creative Commons (2024). Άδειες Creative Commons. Πηγή στο Διαδίκτυο:
<https://creativecommons.ellak.gr> (20/11/2024)

Τέλος κεφαλαίου!